

26.3x30.66	1/2	4	עמוד	ההון	גלובס - שוק ההון	24/01/2017	56935118-8
שולר שחם פנסיה מקיפהמיטב דש קרן פנסיהההראל קרן פנסי - 85210							

קרנות פנסיה

(צילום: אלי יתב)

שנה חיובית לחוסכים: תשואות של מעל 4% בפנסיה ובביטוח ב-2016

רון שטיין, עמ' 5'4

שנה חיובית לחוסכים בפנסיה ובביטוח המנהלים: הפניקס, הראל ואלטשולר שחם הובילו בתשואות

תשואות קרנות הפנסיה המקיפות החדשות בשנת 2016 (נומינלית ברוטו)

קרן הפנסיה	יתרת נכסים לטוף 2016*	תשואה ב-2016	תשואה שנתית ממוצעת 3 שנים אחרונות	עודף/גירעון אקטוארי
הראל פנסיה	42,685	4.97%	5.04%	-0.46%
הפניקס פנסיה מקיפה	15,031	4.92%	4.76%	-0.04%
מבטחים החדשה	87,044	4.43%	4.98%	-0.47%
מגדל מקפת אישית	53,342	4.01%	4.02%	-0.47%
כלל פנסיה	43,423	2.85%	4.27%	-0.85%
אלטשולר שחם פנסיה מקיפה	822	6.62%	5.22%	0.28%
מיטב דש פנסיה מקיפה	2,279	5.24%	4.56%	-0.36%
פסגות פנסיה מקיפה	1,407	3.78%	4.26%	0.37%
הלמן אלדובי קרן פנסיה מקיפה	349	3.44%	3.32%	-0.34%
סה"כ קרנות הפנסיה המקיפות החדשות	246,382	4.19%	4.63%	-0.50%

הפוליסות המשתתפות ברווחים סיכמו את 2016 עם תשואות נומינליות של 3.1% בממוצע וקרנות הפנסיה המקיפות החדשות עם 4.2% בשנה שעברה גם נרשמה ירידה בדמי הניהול, במיוחד בקרנות המקיפות החדשות • כלל ביטוח מסכמת שנה חלשה במיוחד בתשואות בקרנות הפנסיה וביטוחי המנהלים / רון שטיין

החדשות כוללות לא רק היסכון, אלא גם רכיב ביטוח הדדי - וכך הן רשמו ב-2016 גירעון אקטוארי בשיעור ממוצע של מינוס 0.5%, שנמדד מבחינת העמיתים כמו תשואה "רגילה" על ההשקעות (אף שהגירעון נובע ממקומות אחרים, של איכות ניהול הסיכונים הביטוחיים).

התוצאות החיוביות שהציגו בשנה החולפת חברות הביטוח, שחסיבות ניהול ההשקעות שלהן מנהלות את עיקר הכספים המנוהלים בשוק הפנסיה המקיפה, ובכתי ההשקעות, שמנהלים את יתרת השוק הפנסיה החדשה, באו לאחר שנה חיובית שנרשמה גם אשתקד.

ירידה בדמי הניהול בקרנות הפנסיה

נזכיר כי ב-2015 הפוליסות המשתתפות ברווחים של חברות הביטוח הציגו תשואה ממוצעת של 3.27%. באותה שנה, קרנות הפנסיה החדשות המקיפות - שזכאיות לכך ש-30% מנכסיהן יושקעו באג"ח מיועדות שמבטיחות ריבית גבוהה

נת 2016 היתה שנה חיובית נוספת עבור החוסכים באפיקי החיסכון לטוח ארוך. למעשה, גם אם אינכם שחקנים בשוק ההון - כאלה שמשקיעים ישירות במניות או באג"ח - אתם מושקעים בשוק ההון. מדוע? משום שהרוכב המכריע של הציבור הבוגר בישראל, אם לא כולו, מושקע בשוק ההון דרך אפיקי החיסכון הפנסיוני שלו, שנקרא גם החיסכון לטוח ארוך. מדובר בפוליסות ביטוחי המנהלים של חברות הביטוח, בקרנות הפנסיה, בקופות הגמל ובקרנות ההשתלמות - וכאלה יש כמעט לכל הציבור. כך, מבדיקת "גלובס" עולה כי הפוליסות המשתתפות ברווחים, שהן עיקר התיק של פוליסות ביטוחי המנהלים שחברות הביטוח מוכרות במסגרת פעילות ניהול החיסכון הפנסיוני שלהן, וגם קרנות הפנסיה המקיפות החדשות, סיכמו את 2016 עם תשואות נומינליות ברוטו ממוצעות של כ-3.14% ושל כ-4.19%, בהתאמה. קרנות הפנסיה המקיפות

תשואות הפוליסות המשתתפות ברווחים בשנת 2016

(נומינלית ברוטו; באחוזים)

חברת ביטוח	יתרת נכסים לטוף 2016*	תשואה ב-2016	תשואה שנתית ממוצעת 3 שנים אחרונות	מדד נזילות
הפניקס	24,733	6.14%	5.26%	73.6%
הראל	19,946	4.90%	4.80%	68.3%
מגדל	58,059	4.34%	4.29%	74.4%
מנורה מבטחים	11,199	3.66%	4.48%	78.2%
איילון	1,553	3.05%	2.95%	85.6%
הכשרה ביטוח	1,521	2.69%	2.91%	84.0%
כלל ביטוח	34,785	2.64%	3.96%	77.8%
סה"כ הפוליסות המשתתפות ברווחים	151,796	4.23%	4.43%	-
פוליסות שהונפקו מאז 2004	105,297	3.14%	3.43%	-

* במיליוני שקלים

ב-2016 עמיתיה קרנות הפנסיה המקיפות החדשות שילמו דמי ניהול ממוצעים של 2.85% מהפרמיה השוטפת ו-0.26% מהצבירה, בחישוב שנתי. זאת, לעומת דמי ניהול מקסימליים המותרים לגבייה של 0.5% מהצבירה ו-6% מהפרמיה שוטפת

(4.86% צמוד למדד המחירים), ושמונהלות כמעט לגמרי אצל אותן חטיבות השקעה של קבוצות הביטוח שמחזיקות

בבעלות עליהן - הציגו תשואה ענפית ממוצעת של 3.29%. נוסף על כך, ב-2016 הורגשה ירידה ברמי הניהול שנגבים מהחוסכים, במיוחד באפיק המרכזי והצומח ביותר בשוק החיסכון הפנסיוני: שוק הפנסיה המקיפה החדשה. כך, ב-2016 השוטפת ו-0.26% מהצבירה, ממוצעים של 2.85% מהפרמיה

26.63x31.38	2/2	5 עמוד	גלובס - שוק ההון	24/01/2017	56935117-7
85210					

(צילומים: תמר מצפ ואלי יזהב)

רועי יקיר, מנהל ההשקעות הראשי של הפניקס

סמי בבקוב, מנהל ההשקעות הראשי של הראל

גילעד אלטשולר, בעלים ואיש ההשקעות הראשי באלטשולר שחם

חברת הביטוח שמובילה את דירוג התשואות בשלוש השנים האחרונות בפוליטות המשתתפות ברווחים היא הפניקס, עם תשואה שנתית ממוצעת של 5.26%. גם פה הראל במקום השני, עם תשואה של 4.8%

נכון לסוף 2016 נוהלו בקרנות הפנסיה החדשות המקיפות נכסים בהיקף כספי מצטבר אדיר של כ-246.4 מיליארד שקל, בעוד שבתיק הפוליטות המשתתפות ברווחים מדובר בסכום של כ-151.8 מיליארד שקל

התשואה השנתית הממוצעת על הפוליטות שנמכרות למבוטחים חדשים מאז 2004 היתה נמוכה יותר - 3.43% בממוצע שנתית. חברת הביטוח שמובילה את דירוג התשואות לשלוש השנים האחרונות בפוליטות המשתתפות ברווחים היא הפניקס, שרשמה בתקופה זו תשואה שנתית ממוצעת של כ-5.26%. גם פה הראל ניצבת במקום השני, עם תשואה שנתית ממוצעת של כ-4.8%. בתחתית ניצבות איילון והכשרה ביטוח - שתי החברות הקטנות בשוק זה - שהציגו תשואה שנתית ממוצעת של פחות מ-3%. בשוק הפנסיה החדשה המקיפה התמונה קצת אחרת: להראל פנסיה התשואה השנתית הממוצעת הגבוהה בשוק זה בשלוש השנים האחרונות מקרב הקרנות הגדולות - 5.04% בממוצע שנתית. לבית ההשקעות אלטשולר שחם - קרן קטנה הרבה יותר - תשואה שנתית ממוצעת של 5.22% בתקופה זו. בתחתית מדורגת הלמן אלדובי פנסיה, שהיא היחידה עם תשואה שנתית ממוצעת של פחות מ-4% - 3.3% בלבד.

הרשימה, ומסכמת שנה חלשה בתשואות.

תשואה של 6.6% בקרן של אלטשולר

התשואות שרשמו חברות הביטוח ב-2016 נעו בטווח של 2.64% לכלל ביטוח עד 4.9% להראל, שניצבת במקום השני, ו-6.14% להפניקס, שניצבת בראש, והתשואות של קרנות הפנסיה המקיפות החדשות נעו בין 2.85% לכלל פנסיה של כלל לבין 6.62% שהציגה הקרן הקטנה של אלטשולר שחם, או 4.97% שהציגה הקרן הגדולה של הראל. ואולם התשואות השנתיות הממוצעות בתקופת הבדיקה של שלוש השנים האחרונות היו גבוהות מאלה שנרשמו ב-2016, אבל בשונות נמוכה יותר (כלומר, נעו בטווחי תשואה קטנים יותר). כך, נתוני האתרם ביטוח נט ופנסיה נט מלמדים כי התשואה שרשמו קרנות הפנסיה המקיפות החדשות היתה בשיעור של 4.63% בממוצע שנתית, בעוד התשואה המקבילה בשוק הפוליטות המשתתפות ברווחים היתה 4.43%, אגב,

לחיוב בדירוג התשואות של "גלובס" ל-2016? הפניקס, שנמצאת הרחק מעל שאר החברות בשוק הביטוח, והראל, שבוטלת בקרב קרנות הפנסיה הגדולות (כשגם הפניקס בלטה לחיוב בצמרת דירוג זה), ולצדן בתי ההשקעות אלטשולר שחם ומיטב דש, שבוטלים בצמרת התשואות של קרנות הפנסיה הקטנות (ולמעשה, מובילים בכלל שוק הפנסיה החדשה). אגב, יחד עם מיטב דש, שזכתה בשלהי 2016 במכרז קרן פנסיה ברירת מחדל לכלל הציבור, שפירסם משרד האוצר - זכתה במכרז גם קרן הפנסיה של בית ההשקעות הלמן אלדובי. ואולם בעוד שלמיטב דש היתה שנה טובה יחסית בתשואות בפנסיה, אחרי אלטשולר שחם, הרי שהלמן אלדובי בולט בתחתית דירוג התשואות, כשרק כלל ביטוח מציגה תשואה בלשה בהרבה בשוק הפנסיה - שם היא מציגה את התשואות החלשות בשוק. בשוק ביטוחי המנהלים בולטות בתחתית הדירוג איילון, הכשרה ביטוח וכלל, שסוגרת גם פה את

אגב, מדובר במחירים הגבוהים משמעותית מהנהוג בשוק הפנסיה החדשה וגם בשוק הגמל לתגמולים. בכל מקרה, על פי נתוני משרד האוצר ורשות שוק ההון, מדובר בדמי ניהול ממוצעים של 1.05% מהצבירה (המקסימום המותר לגבייה, ונמוך בהרבה ממה שהיה נהוג בעבר) ו-3.21% מהפרמיה השוטפת (מתחת למקסימום המותר, והרבה פחות ממה שהיה נהוג בעבר).

שנה חלשה לכלל ביטוח

נכון לסוף 2016 נוהלו בקרנות הפנסיה החדשות המקיפות נכסים בהיקף כספי מצטבר אדיר של כ-246.4 מיליארד שקל, בעוד שבתיק הפוליטות המשתתפות ברווחים מדובר בסכום של כ-151.8 מיליארד שקל. נציין כי הפוליטות שנמכרות ללקוחות חדשים, המצטרפים למעגל הלקוחות של חברות הביטוח מאז 2004 ואילך, מנהלות כבר נכסים בהיקף כולל של כ-105.3 מיליארד שקל. ומיהן החברות הבולטות

כחישוב שנתית. זאת, לעומת דמי ניהול מקסימיים המותרים לגבייה של 0.5% מהצבירה ו-6% מהפרמיה שוטפת. כמו כן, אנו בוחנים את התשואות בביטוחי המנהלים על פי התיק הגדול ביותר בתחום זה: תיק הפוליטות המשתתפות ברווחים, שנמכרו לציבור מתחילת שנות ה-90 ועד סוף 2003. זאת, מאחר שמדובר במסלול הרגל של חברות הביטוח. ואולם, החל ב-2004 מדובר בפוליטות מן אחר, שאינן עוד הפוליטות המשתתפות ברווחים (שנקראות כך משום שחברות הביטוח משתתפות ברווחי ההשקעה שנרשמים על כספי המשקיעים, ואז הן גובות דמי ניהול משתנים - מה ששווה המון כסף לאורך השנים, בוודאי בשנים חיוביות בשוק ההון, כשכל החברות גובות את המקסימום המותר לגבייה). לפיכך, כדי לבחון את דמי הניהול הנהוגים בשוק הביטוח נתמקד דווקא בדמי הניהול הממוצעים שמוציגים באתר ביטוח נט, לגבי מה שנגבה בשוק ביטוחי המנהלים ב-2016.